

Міхно О. Педагогічний календар: січень-лютий 2017 [Про відкриття виставки у Педагогічному музеї України] // Педагогічна газета. – 2017. – №1. – С. 7.

ВИСТАВКА «ПЕДАГОГІЧНИЙ КАЛЕНДАР: СІЧЕНЬ-ЛЮТИЙ 2017»

18 січня 2017 р. у Педагогічному музеї України відбулося урочисте відкриття виставки «Педагогічний календар: січень-лютий 2017»

Початок 2017 року багатий на пам'ятні дати у галузі освіти і педагогічної науки. Виставка «Педагогічний календар: січень-лютий 2017» присвячена вшануванню пам'яті цього річних зимових ювілярів — учених, педагогів, освітніх та громадських діячів, які зробили вагомий внесок у розбудову української освіти. Структурно виставка складається з 9-ти розділів. У 7-ми з них представлено педагогів-ювілярів, решта висвітлюють інші важливі дати у царині освіти, що відзначаються цього року.

Відкриває виставку розділ, присвячений *175-річчю від дня народження Сергія Миропольського (1842—1907)*, українського педагога-методиста та релігійного діяча. Педагогічна діяльність Сергія Іринейовича була різнобічною: він був членом Харківського Товариства поширення в народі грамотності, працював помічником редактора «Журнала Министерства народного просвещения», а з 1896 р. редактором журналу «Народное образование». С. Миропольський був усебічно обдарованою людиною, розумівся на музиці, сам добре грав на скрипці, створив духовий оркестр у Харківській жіночій недільній школі Христини Алчевської. Як людина глибоко релігійна, радив ширше використовувати у вихованні православну естетику, про що йдеться у праці «Дидактические очерки: Ученик и воспитывающее обучение в родной школе» (1909), яка представлена на виставці.

В січні 2017 р. виповнилося *145 років від дня народження Миколи Скрипника (1872—1933)*, державного та громадського діяча, народного комісара освіти УСРР у 1927—1933 роках. Завдяки проведенню українізації, яку він обґрунтував у своїх працях, виступах, а також утілював на практиці, вперше за багато років українській мові офіційно було надано національно-державний статус і водночас створено наукові засади національного мовотворення, вироблено відповідні нормативи. Так, у вересні 1928 року Микола Скрипник затвердив новий український правопис. Тому його часто називають «скрипниківка», скрипниківський правопис. Цей правопис діяв до 1933 р., коли його норми було визнано націоналістичними і перероблено з наближенням їх до російських. Нині деякі норми скрипниківського правопису повернено (наприклад, літера «г»). На виставці представлено педагогічні журнали 1920—1930-х рр., в яких друкувалися численні статті М. Скрипника. До речі, він був головним редактором журналу «Радянська освіта», офіційного органу Народного комісаріату освіти. Микола Скрипник, за свідченнями сучасників, дуже любив свою роботу і часто виїжджав на місця, щоб безпосередньо ознайомитися з роботою шкіл, вишів, театрів, музеїв.

Третій розділ виставки присвячено *140-річчю від дня народження Наталії Лубенець (1877—1943?)*. На жаль, повних відомостей про її життя та діяльність до

сьогодні немає. Достеменно відомо, що вона була дружиною українського педагога Тимофія Лубенця (1855—1936), який у своїй особовій справі за 1929 р. роком народження дружини зазначив 1877-й. З архівних матеріалів відомо, що Н. Лубенець мала звання домашньої вчительки. Вона була керівником Київського товариства народних дитячих садків, звіти про діяльність якого за 1914—1915 рр. представлено на виставці. До речі, влітку 1913 р. у програму курсів для вчителів, що проходили в Педагогічному музеї Київського навчального округу, вперше було включено питання дошкільного виховання і Н. Лубенець прочитала на цих курсах три лекції.

У наступному розділі виставки – матеріали до *135-річчя від дня народження Івана Огієнка (1882—1972)*, українського вченого-філолога, педагога, державного і громадського діяча, митрополита. З кінця 1920-х рр. І. Огієнко був змушений жити з родиною за кордоном: у Польщі, Швейцарії, Канаді. В еміграції він залишив політичну кар'єру й зосередився на викладацькій і науковій діяльності. В експозиції зокрема представлено одне з перших видань праці І. Огієнка «Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Курс, читаний в Українському Народнім Університеті» (1918). Цікаво, що Український народний університет було відкрито у жовтні 1917 р. у приміщенні Педагогічного музею.

Ще один ювілей — *125-річчя від дня народження Григорія Іваниці (1892—1938)*, українського філолога і педагога. В 1920-х роках Григорій Микитович — професор Київського інституту народної освіти, секретар однієї з комісій Історико-філологічного відділу ВУАН, співредактор журналу «Радянська освіта». Він є автором посібників та підручників з української мови, читанок, які представлено на виставці: «Життя та слово» (1926), «Шляхом життя» (1923), «Курс українського язика в кратком практическом изложении с хрестоматией» (1927). Педагог був репресований у 1930 р. за сфабрикованою справою СВУ; помер на засланні.

14 січня 2017 р. виповнилося *125 років від дня народження українського педагога Василя Помагайби (1892—1972)*, якому присвячено наступний розділ виставки. Коло наукових інтересів ученого було багатогранним. Зокрема, його хвилювали такі проблеми, як сільська школа, підготовка вчителя до уроку, початкове навчання, дидактика й дидактичні дослідження, система навчання грамоти в дошкільних закладах, вища педагогічна освіта, взаємовпливи політики і педагогіки та ін. Разом зі своєю дружиною Г. Савицькою Василь Іванович створив багато підручників для початкової школи. З 1929 р. розпочинається співпраця В. Помагайби з Українським науково-дослідним інститутом педагогіки. У 1929—1932 рр. він завідує секцією дидактики Київської філії УНДІПу, який тоді знаходився у Харкові. Роботу в УНДІПі можна назвати окремою сторінкою життєвого та творчого шляху педагога. Тут він займається дослідженням проблеми дидактики і у 1961 р. очолює відділ дидактики УНДІПу. Під його керівництвом співробітники відділу працювали над розробкою проблем визначення суті, законів і закономірностей навчального процесу, уточнення і поглиблення дидактичних принципів та правил навчання. На виставці представлено матеріали з персонального комплексу Василя Помагайби, що зберігається у фондах Педагогічного музею України і містить близько 100

одиниць зберігання. Це понад 45 вітальних телеграм, 7 вітальних листівок, 7 листів, 20 фотографій, 10 записних книг, зошити, запрошення, рукописи, різні документи та ін.

Завершує тему педагогів-ювілярів розділ виставки, присвячений *80-річчю від дня народження Олександра Захаренка (1937—2002)*, Заслуженого вчителя України, академіка-засновника Національної академії педагогічних наук України. Понад 40 років життя віддав Олександр Антонович Сахнівській школі Корсунь-Шевченківського району Черкащини, перетворивши цей заклад освіти на один із кращих в Україні. У 2002 р., за три місяці до смерті педагога, Сахнівська школа набула офіційного статусу «Авторська школа О. Захаренка». Вся його багатогранна педагогічна і адміністративна діяльність була спрямована на виховання творчої особистості. Це і будівництво шкільних споруд методом народної толоки, і створення шкільного музею та Криниці Совісті, і закладення та плекання дивовижного дендропарку, і спорудження спорткомплексу та незвичайного фонтану «Колосок» та ін. На виставці можна ознайомитися з фотоматеріалами, копіями деяких особистих документів педагога, а також побачити відому книгу О. Захаренка «Слово до нащадків» (2006).

Серед інших важливих знаменних дат, які представлено на виставці, — 175-річчя від виходу в світ «Букваря» Йосафата Кобринського (1842, Львів) та першого повного видання поеми Івана Котляревського «Енеїда» (1842, Харків), 135-річчя журналу «Киевская старина», 90-річчя журналу «Робітнича освіта» та ін.

Виставкова діяльність Педагогічного музею України адресована насамперед широкому колу науковців, освітян та усім, хто цікавиться розвитком української школи та педагогічної науки. Огляд виставки з коментарем наукового співробітника музею допомагає відвідувачам поринути у світ історії освіти, відчути причетність до її традицій і цінностей. Здійснюючи різнопланову виставково-експозиційну діяльність, співробітники музею прагнуть, щоб Педагогічний музей став місцем натхнення для усіх освітян, учнів, студентів та, звісно ж, для усіх відвідувачів різного віку та різноманітних інтересів. Тож раді будемо бачити старих добрих друзів і нових відвідувачів у музеї протягом 2017 року.

Олександр МІХНО,
директор Педагогічного музею України,
к. пед. н.